

De zandbak van de kunst

Jean-Luc Moerman, geboren in 1967 in Brussel, is een hedendaagse kunstenaar die bekend staat om zijn grootse artistieke interventies op iconische gevels en om zijn verwerking van tatoeages in schilderijen en afbeeldingen van beroemde persoonlijkheden, naakten en politici. Hoewel hij verschillende media en oppervlakken verkent, altijd met de hand en zonder gereedschap, blijft tekenen zijn favoriete uitdrukkingswijze.

Zijn eerste individuele tentoonstelling werd in 1995 georganiseerd in de BA Mikan Gallery in Duitsland. Sindsdien heeft Jean-Luc Moerman zijn werk internationaal gepresenteerd in tal van musea, galerieën en andere instellingen, waaronder het Musée d'Art Contemporain du Luxembourg, het Musée d'art contemporain de Shanghai, evenals in Japan, Dubai, Frankrijk, Italië.

De artistieke praktijk van Jean-Luc Moerman wordt gekenmerkt door zijn diversiteit: het ontwerpen van vormen op de computer, tekenen op papier of foto's uit tijdschriften, schilderen op canvas of aluminium, muurfresco's, snijden van vinyl of schuim, plakken van lijm, enz. De vormen die hij creëert zijn abstract maar roepen organische elementen op, met levendige en fluorescerende kleuren en patronen die het midden lijken te houden tussen logo's en voortdurend veranderende vormen.

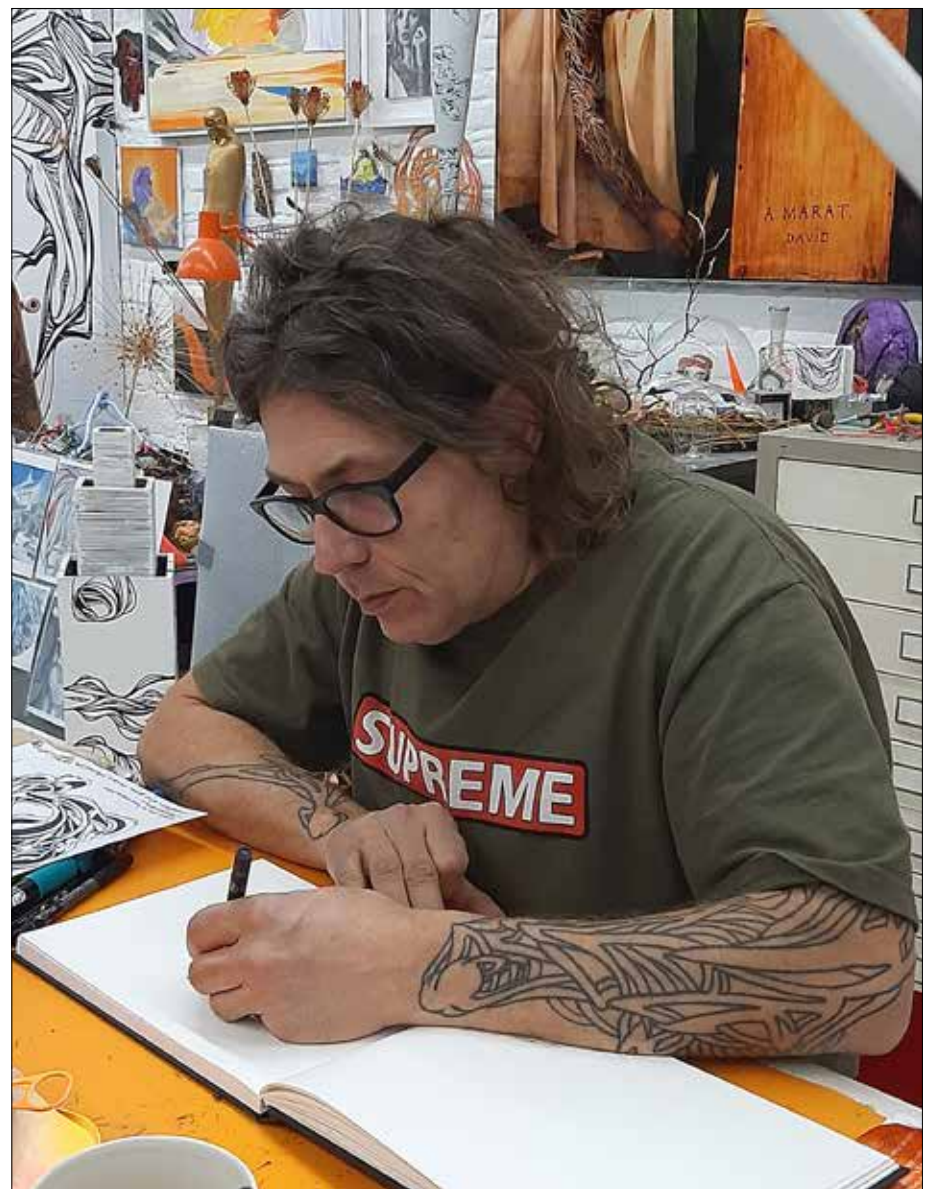
Navigerend tussen de werkplaats, de straat en de tentoonstellingsruimte produceert Jean-Luc Moerman een constante stroom van hybride werken die vervuild, getatoeëerd

en getransformeerd zijn. Zijn vormen lijken te putten uit de geschiedenis van de abstracte schilderkunst, graffiti kunst, mangastrips en nieuwe digitale technologieën. Maar in plaats van zich te conformeren aan een specifieke picturale of esthetische praktijk, geeft Jean-Luc Moerman er de voorkeur aan kunst te creëren die energie verspreidt door alle tussenruimtes van het stedelijke en artistieke leven.

De afgelopen maanden heeft de Brusselaar zich ertoe verbonden om, naast zijn artistieke werk, op zijn bakfiets door de straten van de hoofdstad te reizen om warme maaltijden uit te delen aan de daklozen. Zo voegt hij een humanitaire dimensie toe aan zijn artistieke engagement.

Uw ingrepen zijn zeer divers, op gevels, interieurs of zelfs op kledingaccessoires?

Ik werk graag direct op de plek, of deze nu groot of klein is. Ik probeer voorstellen te doen waarin er een bepaalde ruimte is, waarin mensen zichzelf kunnen vinden. Het probleem is dat kunstliefhebbers kunstconsu-

menten zijn geworden. Kunstenaars maken steeds vaker producten. Wat mij betreft, ik probeer nu tijd te vinden buiten dit gesloten systeem, zonder deadlines, om alle tijd die nodig is aan mijn werk te besteden. Het is essentieel om tijd voor jezelf te vinden in deze hyperactieve en ontwrichte wereld.

Hoe gebruik je deze tijd?

Ik besteed enorm veel tijd aan kijken. De realisatie gaat in vergelijking daarmee heel snel. Het is alsof ik mijn studio voortdurend mee-

neem onderweg. Kijken en zenden zijn onafscheidelijk met elkaar verbonden. Ik gebruik een vorm van schrijven dat geen alfabet is, dat oneindig is, alleen gevoed door de verbeelding. Daarom schilder ik geen personages of gesloten scènes, maar ruimtes waarin toeschouwers hun plaats kunnen innemen.

Wij kennen uw sociale voedseldistributieproject. Maakt het deel uit van hetzelfde verlangen om mensen ruimte te geven, om uit wat jij de 'zandbak' van de kunst noemt te stappen?

zoveel mogelijk bekendheid wil verwerven en verkopen.

Denk jij ook na over nieuwe technologieën, waarvan de creatieve toekomst gekoppeld is aan kunstmatige intelligentie?

Ik denk dat we dit niet alleen moeten zien als een nieuw technologisch fascisme. We lijken een beetje op de toeschouwers van de eerste vertoning van de film over de aankomst op het station van de trein La Ciotat door de gebroeders Lumière, bang door de locomotief op het scherm. Deze AI-technologie zal het mogelijk maken kennis te delen als nooit tevoren, wat betekent dat veel onopgeloste problemen de komende jaren zullen worden opgelost. Ondanks alles zullen mensen hun vermogen behouden om zich te vertakken, sluiptroues te nemen en aan de lineaire tijd te ontsnappen. Natuurlijk zullen we dit instrument, zoals elk ander instrument, in ons dagelijks leven moeten integreren, en er moet gevreesd worden voor omwentelingen, vooral op het gebied van de werkgelegenheid. Het is ook aan ons om betekenis opnieuw uit te vinden, buiten de kapitalistische organisatie die tot nu toe ons leven heeft geregeerd.

Hoe ziet u uw thuisstad Brussel?

Ik hou van het soms vreemde karakter van Brussel, in de diversiteit van de wijken en de inwoners. Je krijgt de indruk dat er hier nog steeds dingen gebeuren, terwijl dat veel minder het geval is in steden als Parijs, die een glorieuzer verleden hebben maar statisch blijven. Er zijn hier manieren om dingen uit te proberen die elders moeilijk uit te proberen zouden zijn, omdat de stad zo klein is. Hierdoor kunnen we naar een vorm van welwillendheid en uitwisseling evolueren. Ik hou ervan als architectuur is afgestemd op een bepaalde persoon, op een bepaalde vraag. Ik hou van steden die rond mensen zijn gebouwd. Bepaalde voorbeelden van totaal kunst in Brussel, zoals Horta, fascineren me nog steeds.

Is dit waar je naar op zoek bent, om ruimte en tijd met elkaar te verbinden?

Tijd is voor mij essentieel. Bovenal bewustzijn van tijd. Het beheren van uw tijd is net zo belangrijk als het beheren van uw omgeving, omdat verschillende tijden niet gelijk zijn. Wachtijd zal nooit gelijk staan aan observatie- of productietijd. Er zijn onontwaakte tijden waarin we functioneren zonder

enige specifieke wil. Er zijn duizend manieren om tijd te voelen, net zoals er duizend manieren zijn om tijd te ervaren. Er is sprake van een architectuur van tijd, opgebouwd uit verschillende lagen, die in elkaar passen en gestructureerd zijn. Ik ga ook graag heen en weer in de tijd en tatoeëer afbeeldingen van schilderijen van oude meesters. Hieruit blijkt dat de vragen, ondanks het verstrijken van de tijd, dezelfde blijven.

Ook de ruimte is onlosmakelijk verbonden met mijn tekeningen. Door te tekenen neem ik ruimte waar. De ruimte wordt een spel, dat een beroep doet op instinct en intuïtie. Hetzelfde geldt voor kleur. De ruimte wordt gedefinieerd door de beweging van de lijn, het is als een stilstaand beeld in een reeks opeenvolgende tekeningen. Op dezelfde manier, wanneer ik een ruimte investeer om deze te schilderen, is het de beweging die de tekening genereert die mij interesseert. Dit is ook hoe bezoekers hun ervaringen met mij delen, waarbij ze praten over een tekening die als een bewegende tatoeage wordt.

Beschouw je jezelf als een straatkunstenaar?

Nee, ik denk het niet. Ik ben als een kat die binnen en buiten leeft, ik blijf altijd in contact met mijn werk in de werkplaats. Mijn externe werkzaamheden komen meestal overeen met specifieke verzoeken en maken deel uit van gedefinieerde projecten. Op een gegeven moment had ik in Los Angeles straatartiesten benaderd, die eigenlijk ambachtslieden zijn. Ik had het gevoel dat ze te weinig ruimte lieten voor locatie en improvisatie. Dit zijn vaak groepsverschijnselen, ze kunnen moeilijk alleen werken. Uiteindelijk geef ik er de voorkeur aan om een plek te vinden en mezelf daar volledig in te investeren.

Interview door Nicolas Houyoux ■

Ik probeer het te doen wanneer mogelijk. Op scholen, of bij gevangenen, is er altijd de mogelijkheid om op elkaars vertrouwen voort te bouwen en erin te slagen de barrières tussen mensen te slechten. Als ik op mijn bakfiets ga om warme maaltijden uit te delen aan de daklozen, is het als een continuïteit van de lijn van de tekening, alsof de band een lijn op de weg trekt. We worden geconfronteerd met mensen die op de grens zitten, in een systeem dat hen afwijst. Ze wonen niet in een driekamerappartement, maar hebben toch een architectuur in hun hoofd ontworpen, met een slaapplek, een eetplek of een andere zitplek. De enige manier om ze te bereiken is door naar hen toe te gaan, naar hun huizen te gaan, zonder dat ze in de rij hoeven te staan of zich aan een regel hoeven te onderwerpen. Ze bevinden zich in een andere ruimte-tijd verhouding, velen slapen overdag om 's nachts te lopen, wat vaak gevaarlijker is. Gebrek aan slaap leidt, zoals voor iedereen, tot psychische problemen. Als ze nat zijn geworden, kunnen ze zich niet afdrogen. De hele voorstelling van de ruimte verandert: ze zoeken de metro op zodra de winter nadert en de politie maakt van de situatie gebruik om barrières op te werpen om ze van de openbare weg te houden. Nissen worden afgesloten om te voorkomen dat ze hoekjes en gaatjes bezetten, en dit alles gebeurt in het donker. Dit maakt hun re-integratie moeilijk, wat in het beste geval enkele jaren duurt.

Hoe zie jij in deze context jouw plek als beeldend kunstenaar?

We kunnen niet langer simpelweg de kunstenaars van veertig jaar geleden imiteren en denken dat dat genoeg is. Er staat enorm veel op het spel. We moeten een vorm van altruïsme vinden die doordringbaar is via de kunst. Alles is aanwezig om dit te bereiken, om bewegingen te creëren die ons uit het individualisme halen, ook op artistiek gebied. Ook onze kinderen hebben recht op een toekomst, samen, in een verhaal waar iedereen bij betrokken kan zijn. Kunst zelf moet ook een onderwerp zijn, voorbij de positie van de individuele kunstenaar die

ClickBrick Pure

EEN
DOORBRAAK
IN CIRCULAIR
BOUWEN

Onze ambitie is 100% circulair

ClickBrick Pure is een droogstapelsysteem dat bestaat uit vlakgeslepen handvormgevelstenen die aan elkaar worden gezet door middel van RVS-clips en verbonden worden met de achterconstructie via spouwankers. Door de specifieke vormgeving van de stenen ontstaat bij het stapelen automatisch een gevelbeeld met dunne voegen. Met behulp van diverse passtukken kan de architect flexibel ontwerpen.

Den Bell krijgt een groen kledje

Nu Den Bell – het kantoorgebouw van de Antwerpse stadsadministratie – na een lange renovatieperiode uit de steigers is, is het tijd voor de vergroening van de buitenruimte. Het stedenbouwkundig monument in art-decostijl krijgt een groener binnenplein, met groendaken en groene gevels. De werken zijn gestart in januari en moeten in het najaar van 2024 klaar zijn.

Het administratief centrum aan het Francis Wellesplein heeft een toegankelijk binnenplein waar personeel, bezoekers en omwonenden kunnen verpozen. Nu is het plein vooral verhard en staan er enkele bomen. Om de uitdagingen van de klimaatverandering aan te pakken én om de biodiversiteit in het stadscentrum te versterken, wil de stad er meer ruimte voor groen en water creëren.

De platte daken zijn ideaal om groendaken te creëren. De hoogste daken krijgen 2.767 m² groendak met onderhoudsarme vetplanten, droogteminnende kruiden en grassen. 141 m² natuurdak ondersteunt de biodiversiteit met zoveel mogelijk inheemse planten. Deze groene daken zorgen voor afkoeling tijdens de zomermaanden en vangen

het regenwater mee op. Vanuit het gebouw krijg je een veel groener uitzicht.

Experiment bovenop fietsenstalling

Het binnenplein bevindt zich op het dak van de ondergrondse fietsenstalling en is daarom de ideale plek om te experimenteren met het vergroenen van publiek toegankelijke daken. Er wordt 1.648 m² aan nieuwe groenzones aangelegd. Dat is meer dan 40% van het binnenplein. Daardoor ontstaat ruimte voor natuur en biodiversiteit en wordt het plein visueel veel aantrekkelijker.

De zes bestaande bomen op het plein blijven behouden. Zeven nieuwe kleine bomen en acht nieuwe kleine meerstammige

bomen zorgen voor extra schaduw op warme zomerdagen.

Om wateroverlast na hevige regenbuien in de wijk tegen te gaan, wil de stad het regenwater op en rond den Bell maximaal uit het riool houden. Het hemelwater wordt vastgehouden door de groene plantvakken en de daken. Onder de meeste plantvakken komen er 'waterretentiebakken' die het regenwater opvangen. Het opgevangen regenwater kan bijvoorbeeld dienen om planten water te geven op warme zomerdagen.

Verblijfs- en beleefplek

Den Bell ligt in een omgeving met weinig stadsgroen. De vergroening van het plein

is dan ook een grote meerwaarde voor de omwonenden. Op het volledige plein en langs de paden komen meer zitbanken, met en zonder rugleuning. Ook komen er bij de cafetaria nieuwe picknickbanken voor het stadspersoneel.

Het plein blijft een plek om te sporten, spelen en skaten. Onder een stalen pergola van 31 meter breed en 7 meter hoog komt een multisportveld voor voetbal en basket. Hierover groeien klimplanten die voor schaduw zorgen. Kinderen kunnen de natuur op een speelse manier verkennen via een boomschijvenpad en paaltjes tussen de beplanting. Onder de dakgoot worden er gierzwaluwkasten opgehangen. ■

Tussen stad en groen

KCAP gaat iets meer dan driehonderd nieuwe woningen bouwen verdeeld over zes nieuwe gebouwen in Rinkkaai, een nieuw stedelijk woongebied in Gent. De ontwikkeling is een samenwerking tussen KCAP, evr-architects, OM/AR en landschapsarchitecten Omgeving en Fris in het Landschap.

Aan de Fabiolalaan, in de buurt van station Gent-Sint-Pieters, ontwikkelt Rinkkaai nv in samenwerking met het Gentse stadsontwikkelingsbedrijf Sogent een nieuw stadsdeel. Het stadsontwerp bestaat uit een 300-tal wooneenheden, publieke- en buurtgebonden commerciële functies en de aanleg van publiek domein met o.a. een nieuw buurtpark.

Rinkkaai wordt een nieuw stadsdeel voor een grote diversiteit aan doelgroepen met een ruime variatie aan woontypologieën voor zowel jonge gezinnen met kinderen, koppels, cohousing groepen en minder en meer zorgbehoevende senioren. Het ontwerp (met o.a. een nieuw buurthuis, een gezondheidshuis, kinderopvang, ...) zet maximaal in op het laten ontstaan van een nieuwe gemeenschap, die verbonden is met zijn omgeving.

Door de locatie langs de Fabiolalaan en vlakbij het recreatiepark Blaarmeersen biedt het

gebied een rustgevende groene context en legt het project verbindingen tussen stad en groen, wonen en ontspannen en de bestaande en de nieuwe buurt. Het architectonisch concept voorziet in een ensemble van twee woontorens en vier compacte volumes, met elk hun eigenheid maar toch met een duidelijk gemeenschappelijk DNA.

Vorm, positie, hoogte en materiaalgebruik van de gebouwen worden afgestemd op de directe relatie met de omgeving. Door de stedenbouwkundige positionering ontstaan groene tussengebieden en gevarieerde zichten vanuit elke wooneenheid. Het project wordt volledig passief en Bijna Energie Neutraal, door middel van een innovatief energieconcept waarbij o.a. warmte aan het water van de Leie, maar ook aan afvalwater wordt onttrokken. Ook sociale duurzaamheid, duurzame projectfinanciering en participatie en samenwerking met de buurt spelen in het duurzaamheidsconcept een belangrijke rol. ■

De effecten van groenblauwe infrastructuur op het microklimaat in steden

Universiteit Gent, studiebureau Antea Group en het KMI zijn gestart met een onderzoek naar de impact van groenblauwe infrastructuur (openbaar groen en water) op het microklimaat en de temperatuurbeleving in steden.

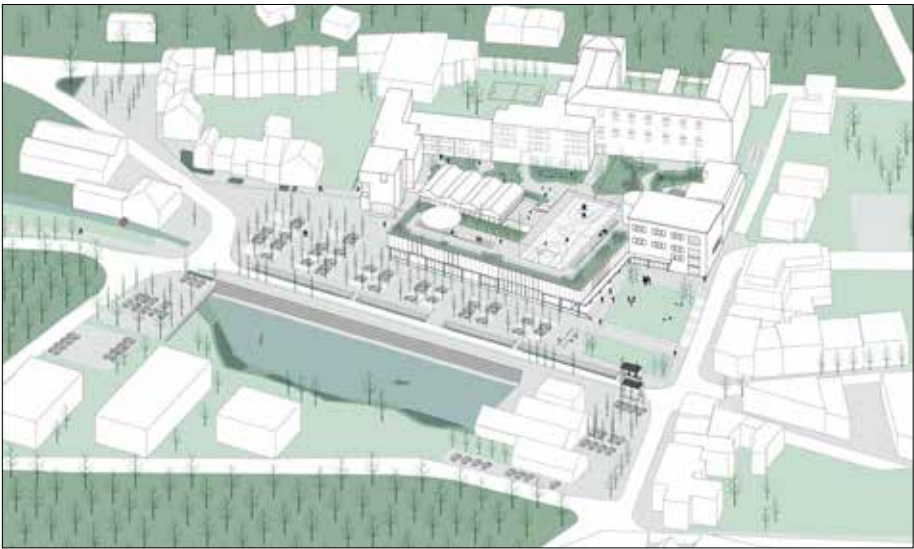
De onderzoekers maken naast traditionele klimaatmodellen ook gebruik van microklimaatmodellen om de invloed van verschillende infrastructurele elementen op het stedelijke microklimaat te bestuderen. De focus ligt op twee stedelijke herontwikkelingslocaties in stedelijke gebieden. Voor en na de herontwikkeling worden ter plaatse verschillende microklimaatparameters gemeten met behulp van drie weerstations per locatie, elk gericht op een andere micro-omgeving.

De verzamelde meetgegevens geven input aan het ENVI-microklimaatmodel, dat vervolgens wordt ingezet om zowel bestaande als toekomstige stadsdelen te modelleren. Dit maakt het mogelijk om de impact

van bestaand en nieuw openbaar groen en water in beeld te brengen. Momenteel wordt deze methode toegepast in een studie van het microklimaat op de Scheldekaaien.

Er wordt bestudeerd hoe verschillende factoren een rol spelen in de resultaten, zoals boomsoort, waterstroming, bodemtypes en inplantingsoriëntatie. Het uiteindelijke doel is om praktische kennis op te bouwen die direct toepasbaar is in stedelijke planning en architectuur, zodat professionals op deze gebieden in staat zijn om klimaatbestendige leefomgevingen te ontwerpen. Het onderzoek draagt op deze manier bij aan een veerkrachtige en comfortabele toekomst voor stadsbewoners. ■

B-architecten wint ontwerpwedstrijd markthal Overijse

B-architecten heeft de ontwerpwedstrijd gewonnen voor de vernieuwing van de Markthal in Overijse. Het concept van B-architecten werd door de jury uit vijf kandidaten gekozen omdat de uitgangspunten uit de visienota op een sterke manier verwerkt worden. Het concept houdt zeer goed rekening met de noden en vragen van de verschillende gebruikers. Daarnaast biedt het een meerwaarde voor de omgeving; zowel op vlak van groen en open ruimte als van inplanting in het centrum van de gemeente.

De Markthal, gebouwd in 1952 in het centrum van Overijse, heeft jarenlang dienst gedaan als overdekte marktplaats. Na verloop van tijd werd de plek echter vooral een evenementenlocatie. Ook de naastgelegen middelbare school GITO en basisschool GBO maken gebruik van een deel van de ruimtes. Maar de potentie van de Markthal wordt niet meer volledig benut en het gebouw is aan renovatie toe. Een haalbaarheidsstudie bracht de behoeften van de scholen GITO en GBO in kaart. Via een participatietraject zijn ook bewoners, de dorpsraad van het centrum en diverse verenigingen betrokken.

Een duurzaam nieuw gebouw

Het voorstel van B-architecten vertrekt van uit een duurzame nieuwbouw met een compacte, robuuste en flexibele structuur volgens de principes van circulair bouwen. Zo is de bestaande schoolinfrastructuur uit te

breiden volgens het ‘brede school’-principe: verschillende gebruikers komen samen onder één dak in een open en toegankelijk gebouw. Niet alleen komen er nieuwe klaslokalen voor GITO en GBO, er gaat een nieuwe multifunctionele zaal open voor sociaal-culturele activiteiten en evenementen. Een nieuw jongerencentrum wordt dé ontmoetingsplek voor jongeren in de gemeente.

Ontmoetingsplek

Het gebouwencomplex wordt aangesloten op de openbare ruimte. Het voorstel heeft daarbij tot doel de open ruimte maximaal te ontwikkelen als gemeenschappelijk woongebied. Zodat deze het groenblauwe hart van het activiteitenknooppunt op het Stationsplein kan versterken. Het nieuwe bouwvolume wordt centraal tussen de GBO- en GITO-torens gepositioneerd. Langs deze torens komen twee nieu-

we openbare ruimtes. Voor de GITO-toren ontstaat een openbaar voorplein met een ‘open’ hoofdingang naar de speeltuin, terwijl voor de GBO-toren een volwaardig nieuw dorpsplein ontstaat. De bestaande horeca- en bushaltes, de polyvalente zaal en een nieuwe entree in de plint van de GBO-toren flankeren het plein. Het bestaande lijnenpatroon in de bestrating van het Stationsplein en het raster van bomen worden voortgezet, zodat het als één ruimte aanvoelt. De functies (parkeren, fietsenstalling etc.) blijven behouden zodat het nieuwe, open dorpsplein kan ontstaan.

Vergroening

Het voorstel voor de markthal zet in op maximale vergroening en verzachting. Het vergroenen van zowel de openbare buitenruimtes, speeltuinen als het dak van de nieuwbouw draagt bij aan de groene verbinding tussen de noordelijke en zuidelijke vallei. Het integreren van groen en blauw buitenlandschap biedt tal van voordelen voor onder meer de biodiversiteit, koeling en regenwaterbeheer. ■

“ Een compacte, robuuste en flexibele structuur

Circulair en volledig demonteerbaar ontmoetingscentrum

De stad Diest koos B2Ai Architects, West Architectuur en aannemer Beneens bouw en interieur voor de bouw van het nieuwe SOK ontmoetingscentrum in Deurne. Het gebruiksvriendelijk, toegankelijk en duurzaam gebouw is het resultaat van een intensief participatietraject waar de noden en verwachtingen van verenigingen, sporters en dorpsbewoners bevestigd werden.

Het project kadert in het herinrichtingsplan voor de site SOK opgemaakt door Atelier Romain. Het masterplan positioneert het ontmoetingscentrum, de gemeentelijke basisschool, buitenschoolse kinderopvang en accommodatie voor voetbalclub SK Deurne.

Het nieuwe ontmoetingscentrum omvat een ruime polyvalente zaal, met keuken en bar, die kan opgesplitst worden in kleinere units die dienst kunnen doen als vergaderlokalen. Er is bergruimte voor de verenigingen. Er komt een café met aparte keukens. Voetbalclub SK Deurne krijgt een kantine, weliswaar voor gedeeld gebruik. Bijkomend worden voor de club de nodige kleedkamers, sanitaire ruimtes, EHBO-lokaal en bergruimte voorzien.

Het team kiest voor circulair bouwen, met een bewuste keuze voor CLT-bouw (cross-laminated timber), met hernieuwbare energie en een climate responsive-design.

Het gebouw wordt opgebouwd volgens een vaste typologie met een grid van 5 op 5, waardoor deze materialen modulair opgebouwd kunnen worden en in de toekomst uitwisselbaar zijn met andere gebouwen. Doordat het gebouw volledig demonteerbaar is hebben de materialen een hogere restwaarde.

Het bestuur hoopt om in het najaar van 2024 van start te gaan met de werken. De uitvoeringstermijn wordt geschat op anderhalf jaar. ■

Een uniek stukje erfgoed

In de SIMLI-wijk in de badstad Nieuwpoort staat een modernistische erfgoedvilla te koop. Het gaat om de woning van de vooraanstaande architect Peter Callebout die vooral na de Tweede Wereldoorlog furore maakte. “Dit pand is niet voor iedereen weggelegd. We mikken op een specifiek publiek met een passie voor erfgoed en architectuur”, stelt Roeland Trooster van Immo Francois.

In het begin van de 19de eeuw kent het modernisme zijn geboorte. De SIMLI-wijk in Nieuwpoort in de badstad Nieuwpoort herinnert aan die opmerkelijke periode. Het was architect Peter Callebout die er enkele percelen kocht om er woningen te bouwen. Hij bouwde er ook zijn eigen woonst, helemaal ingebed in het duinenlandschap. “De villa is opgetrokken in 1956 en organisch geïntegreerd in het landschap op een perceel van meer dan 3100 m². De woning voldoet, in tegenstelling tot wat je zou verwachten, aan alle hedendaagse normen, met behoud van de architectonische structuren en het interieur, dat zo eigen was aan het modernisme”, stelt Roeland Trooster.

Het pand is sinds 29 oktober 2008 ook een beschermd monument. “Dat is niet meer dan terecht, Peter heeft hier namelijk zijn levenswerk neergezet”, gaat Roeland verder. “Vooral de integratie in de natuurlijke omgeving maakt de woning zo indrukwekkend. Zo zijn de vormgeving van het gebouw en het interieur binnenin erop gericht de relatie met het landschap te versterken. Alles stroomt dus naadloos over in elkaar. Daarom dat ook de materiaalkeuze bewust sober gehouden is.”

Modern ondanks alle eenvoud

Een sober interieur, maar aan modern comfort geen gebrek. “Het interieur is vernieuwend in die zin dat het leefgedeelte uit een open ruimte bestaat, met veel glaspertijen die zorgen voor een uniek zicht op het omringende groen. De keuken is volledig afgewerkt en erg functioneel. Opvallend zijn ook de grote muuropeningen, die voor veel lichtinval zorgen, en dan zijn er nog de houtstructuren en de ingebouwde kasten.

Alles strak vormgegeven, net als de slaapkamers, die zich op het gelijkvloerse niveau bevinden.”

In alle opzichten is de woning van Callebout dus revolutionair te noemen. En daar hangt een prijskaartje van 1.660.000 euro aan vast. “Dat is niet weinig, maar we mikken op een specifiek doelpubliek, zoals architecten, designers en ondernemers die de schoonheid van het gebouw naar waarde kunnen schatten. Het feit dat beeldhouwer Roel D’Haese ook hier gewoond heeft is dan ook geen toeval. Zijn werken sieren trouwens de prachtige tuin, wat het complex nog wat extra cachet geeft.”

Tevens worden ook door andere architecten kwalitatieve ontwerpen gerealiseerd binnen het modernistische deel van de SIMLI-wijk. In de Mosweg nr. 5 is een woning gesignd “M. Houyoux”, architect Maurice Houyoux (1903- 1960) is gekend als ontwerper van de Koninklijke Bibliotheek op de Kunstberg te Brussel. Op de Oleffelaan nr. 11 staat bijvoorbeeld een woning met muurafwerking in roodbruin plaatmateriaal, zonneschermen in een soort geweven rietenmatten, ontwerper (voorlopig) ongekend.

Er zijn recente voorbeelden aan te halen van architectuur die zich perfect in deze wijk integreren, bijvoorbeeld Mosweg nr. 9 (ca. 2000) werd gebouwd naar ontwerp van architectenbureau Haverhals-Heylen uit Antwerpen, volledig in de geest van P. Callebout, met respectvolle integratie in de tuin van woning Callebout: het open karakter van het duinen-perceel wordt gevrijwaard doordat de perceelsgrenzen niet afgesloten zijn. ■

Een levendige sfeer

Onlangs startte ontwikkelaar G&S& met de bouw van kantoorcomplex The CubeHouse aan de Amsterdamse Zuidas. The CubeHouse wordt het eerste hybride houten kantoorgebouw van het zakendistrict. Het gebouw krijgt een vloeroppervlakte van 16.360 m² en wordt naar verwachting eind 2025 opgeleverd.

G&S& heeft twintig jaar geleden in een consortium de eerste steen gelegd van het Mahler-gebied en sindsdien onder andere de gebouwen Viñoly en UNStudio ontwikkeld. Met The CubeHouse – het nieuwe hoofdkantoor van de grootse Europese bank BNP Paribas en de advies- en ingenieursorganisatie Arcadis – voltooit G&S& het Mahler4-kavel.

SO-IL

Het opvallende ontwerp van The CubeHouse is van de hand van het New Yorkse architectenbureau SO-IL. Bijzonder hierin zijn onder meer de ‘breathe spaces’, ook wel de groene longen van het gebouw. Ze dienen als ontspannings- en ontmoetingsplekken, waar de

kantoorgebruikers kunnen genieten van een groene omgeving.

Architect Florian Idenburg: “Deze ruimtes zijn niet alleen praktisch, maar ook bedoeld om mensen te inspireren en energie te geven. Ze zijn ontstaan uit de gedachte om een kantooromgeving te creëren die niet alleen efficiënt is, maar ook rekening houdt met het welzijn van de gebruikers. Ze bestaan uit natuurlijke elementen als groen, licht en lucht, waardoor er een levendige sfeer ontstaat die niet alleen de productiviteit verhoogt, maar ook stress vermindert.”

Naast de breathe spaces voor huurders, krijgt het kantoor een openbare daktuin. Dit wordt de groene oase van de Zuidas, die niet

alleen een prachtig uitzicht biedt, maar die ook een rustige plek is om te ontspannen en elkaar te ontmoeten. “Het is een unieke toevoeging aan de stadsarchitectuur die de leefbaarheid aanzienlijk verbetert”, aldus Idenburg.

BREEAM

The CubeHouse is BREEAM Excellent en WELL Gold gecertificeerd en voldoet aan de Paris Proof 2030 ambities. Daarmee staan het welzijn en de gezondheid van de gebruikers centraal. De ruime overdekte fietsenstalling bevordert duurzaam woon-werkverkeer, terwijl het aangrenzende en eveneens in ontwikkeling zijnde Zuidasdok een naadloze verbinding biedt met het openbaar vervoer.

De constructie van The CubeHouse bestaat voor 75 procent uit bio-based materiaal en de toepassing van circa 13.000 m³ hout draagt bij aan de opslag van maar liefst 9.000 ton CO₂.

Duurzaamheid gaat hand in hand met energie-efficiëntie in The CubeHouse. Zonnepanelen geïntegreerd in het dak en de gevel genereren jaarlijks ruim 138.000 kWh, wat overeenkomt met 80% van het verwachte energiegebruik van het gebouw. Het hemelwater wordt op het dak opgevangen en opgeslagen, terwijl het grijswatersysteem regenwater benut voor het spoelen van toiletten en de irrigatie van de groene daktuin. ■

Harudot-café gebaseerd op baobab

Onder de naam Harudot realiseerde IDIN architecten een café in de beroemde Thaise badplaats Chonburi. De opdrachtgever heeft een bijzondere interesse in planten met unieke vormen. De architect koos daarom bomen als hart van het ontwerp en meer specifiek: de flessenboom (baobab). Deze is op de binnenplaats geplant waar de gevelvorm van de architectuur als het ware is gespleten om de groei naar boven mogelijk te maken.

De naam Haru vertaalt zich naar 'Lente' in het Japans, verwijzend naar 'nieuw begin' en 'groei'. 'Dot' symboliseert een startpunt. Ook de identiteit van het cafémerk is sterk geïnspireerd door de Japanse cultuur wat betekent dat het ontwerp bescheiden en eenvoudig is maar de aandacht voor de details breed. Dit vertaalde zich onder andere in drie eenvoudige en zwarte gevelvormen die con-

trasteren met de natuurlijke, warme grenenhouten muren van de binnenruimte.

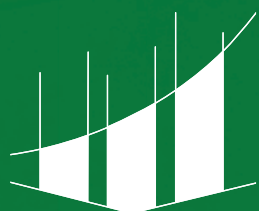
Bij het betreden van het café verandert en buigt de ruimte met bochten terwijl het de gasten verder het café binnenleidt tot een meer dynamische ruimtes. De verschillende zones herbergen de bar, de koffiedrinkzone, een lounge, een vergaderruimte en de toilet-

ten. De gigantische zadeldakvorm van elke zone is op bepaalde delen uit elkaar getrokken, waardoor de boom door een leegte naar de hemel kan dringen. Hieronder ontstaat een semi-buitenruimte.

Via de vides kunnen regen en zonlicht de semi-buitenplaats binnendringen. Ondanks de gesloten muren blijft zo een verbinding met

de natuur behouden. De binnenruimtes zijn omsloten door Barrisol-spanplafonds die helpen de verlichting naar binnen te verspreiden. Het Barrisol-plafond weerspiegelt ook de daadwerkelijke open vides op de binnenplaats, waardoor beide ruimtes visueel en conceptueel tot één geheel zijn verbonden. ■

Uw partner
voor de **certificatie**
in de bouwsector

BCCA

www.bcca.be

*Vertrouwen schenken in kwaliteit.
Innovatie stimuleren. Risicobeheer.*

Een variant op een ambachtelijke schuur

Een museumuitbreiding in een karakteristiek dorp aan een historisch lint. Diederendirrix keek voor de uitbreiding van het Van Gogh Village Museum in Nuenen (Nederland) meer dan ooit naar de context. Het gelaagde ontwerp refereert op allerlei manieren naar het leven en werk van ‘boerenschilder’ Vincent van Gogh in zijn Brabantse periode.

In 1883 komt de dan dertigjarige Vincent van Gogh naar Nuenen, waar hij weer bij zijn ouders intrekt in de pastorie aan de Berg. Dit is de plek waar hij zich ontwikkelde tot groot kunstenaar, geïnspireerd door het dorpse leven van de boeren, wevers en arbeiders. Een kwart van zijn oeuvre is hier geschilderd, waaronder ‘De aardappeleters’. Het Van Gogh Village Museum laat dit belangrijke hoofdstuk uit zijn leven zien; in het monumentale raadhuis aan de Berg wordt het verhaal over zijn Brabantse periode verteld. Maar het oude raadhuis werd te klein en het museum was toe aan vernieuwing. Na een grondige verkenning van het leven en werk van de kunstenaar ontwierp diderendirrix een uitbreiding die de kleurrijke verhalen van en over Van Gogh weerspiegelt.

Langskapboerderij

Het nieuwe Van Gogh Village Museum voegt zich naar de stijl van de schilder, maar ook naar die van het dorp. Het ontwerp is een zorgvuldig onderzochte, eigentijdse interpretatie van de geschiedenis. Op de open plek naast het huidige museum stonden ooit twee kleine boerderijen. Het nieuwe volume dat hiervoor ontworpen is volgt de historische parcellering en refereert aan de langskapboerderijen van weleer. De oude deeldeuren komen in een nieuwe variant terug in de entree, die het gebouw met een sierlijke boog opent naar het dorp, met aan de overkant van de straat de pastorie van Van Goghs ouders en het huis ernaast, waar zijn verboden liefde woonde.

Kleipannen

De worsteling van de schilder tussen statuur en eenvoud wordt zichtbaar in het ensemble. Naast het statige raadhuis komt een eigenzinnige variant op een ambachtelijke schuur. De overgang tussen oud en nieuw blijft goed zichtbaar door een smallere verbinding tussen beide volumes, met bovenin een transparante glazen gang. De expressieve kap van het nieuwe gebouw blijft aan de voorzijde ondergeschikt aan het monument ernaast. Gevel en dak worden hier één naadloos geheel met een bekleding van bruine gebakken kleipannen – een verwijzing naar van Goghs voorliefde voor aardse materialen en tinten.

Lichtlab

Binnen worden bezoekers verrast door een andere vibe dan ze in musea gewend zijn. Hier geen strakke witte ‘internationale’ toonzalen, maar een intiem, integraal ontworpen interieur in aardtinten, met populierenhout uit de omgeving en vloeren van gevulderd beton. Op de begane grond bevinden zich de filmzaal, het café en de kantoren. De vide met overloop op de verdieping zorgt voor mooie zichtlijnen van binnen naar buiten en vice versa. Die overloop leidt niet alleen naar het andere gebouw, maar ook naar de zaal voor wisselende expo's en een high-tech Lichtlab dat hier gerealiseerd wordt met ASML, een van de belangrijkste Brainport-bedrijven. Hier kunnen bezoekers spelen met licht zoals van Gogh dat ook deed in zijn schilderijen. ■

Houtbouw van SAWA in Rotterdam officieel gestart

De eerste houten delen van het circulaire houtbouw project SAWA in Rotterdam zijn officieel geplaatst! Op maandag 4 maart gaf wethouder Chantal Zeegers van Klimaat, Bouwen en Wonen het officiële startsein op SAWA voor de houtbouw door de eerste houten balk op de kolommen te hijsen. Dat deed ze samen met de ontwikkelaars van het nieuwbouwproject NICE Developers en TBI-onderneming ERA Contour.

Ook Mei architects and planners, houtpartner Derix en vastgoedbelegger Focus on Impact vierden de start van de houtbouw mee. Een bijzonder moment, want SAWA wordt het eerste circulaire houten woongebouw van ruim 50 meter hoog in Rotterdam. En daarmee een icoon, dat straks niet alleen een plek veroverd in de skyline van Rotterdam, maar ook de lat voor duurzaamheid en biodiversiteit in stedelijke ontwikkelingen verhoogt.

Ontmoeting en biodiversiteit

SAWA wordt het eerste houten woongebouw van ruim 50 meter hoog in Rotterdam. Het woongebouw verrijkt Rotterdam met 109 appartementen, waarvan 50 middenhuur woningen, 20 vrije sector huurwoningen en 39 koopwoningen. Door deze mix van koop-

en huurwoningen wordt wonen in SAWA voor allerlei inkomensgroepen bereikbaar en betaalbaar. Naast het woningaanbod ligt de nadruk op gemeenschappelijke voorzieningen om ontmoetingen tussen bewoners en omwonenden te stimuleren, wat bijdraagt aan de vorming van een levendige gemeenschap en de preventie van eenzaamheid. De plekken in het gebouw voor ontmoeting en verbinding zijn gunstig voor lokale initiatieven en dienen de hele buurt. Dat geldt ook voor de horeca en maatschappelijke voorzieningen in de plint van het gebouw. De focus op groen en biodiversiteit binnen het project is ongeëvenaard. Zo komen er in SAWA 140 nestkasten voor vogels en vleermuizen en maar liefst 600 strekkende meter aan vaste plantenbakken met ruim 20 zorgvuldig geselecteerde soorten planten in de gevels en op

het dek van SAWA. Hiermee sluit SAWA aan op de bestaande ecologische structuren in de stad, om zo bij te dragen aan een toename van de biodiversiteit. Juist in de stedelijke en grotendeels stenige omgeving van het Lloydkwartier is SAWA daarmee van meerwaarde voor de hele wijk.

Verminderen CO₂-uitstoot

Exceptioneel aan SAWA is dat het gebouw volledig in CLT (cross laminated timber) en Glulam (gelamineerd hout) is gebouwd. Het gebruik van beton wordt tot een minimum beperkt. Een innovatie in de bouw, aangezien in vrijwel alle hoge houtbouw projecten beton op de vloeren wordt gestort. Op de CLT-vloeren in SAWA wordt in plaats van beton droge ballast toegepast, wat maakt dat

het gebouw volledig demontabel en daarmee circulair is. Door de grote hoeveelheid toegepast hout slaat SAWA bijna 5.000 ton CO₂ op, waarmee het bijdraagt aan (inter)nationale klimaatdoelstellingen om de CO₂-uitstoot te beperken. Daarbij zorgt het hout voor een comfortabele én gezonde woonomgeving voor toekomstige bewoners.

Planning

De verwachting is dat SAWA in begin 2025 wordt opgeleverd en zijn deuren opent voor de toekomstige bewoners. ■

Schuine vlakken

Aan de rand van het bos in Hilversum staat Diamond House, een villa die qua vormgeving doet denken aan de edelsteen waarnaar het vernoemd is. Bij deze architectuur vorm wordt een huis opgebouwd uit verschillende schuine vlakken ofwel facetten net als een diamant. Hierdoor ontstaat er een uniek huis, dat zowel van buiten als van binnen een karakteristiek uiterlijk heeft met hellende gevels en asymmetrische ruimtes. In Nederland zijn “Diamond Houses” een zeldzaamheid en hier tussen de bestaande bebouwing aan de Utrechtseweg een innoverend ontwerp.

Asymmetrische ruimtes en hellende gevels

Door de gefacetteerde vlakken is de indeling van de woning innemend met zijn asymmetrische ruimtes en doorkijkjes. Het atrium, dat natuurlijkerwijs is ontstaan in de zuidgevel, brengt veel extra licht in de woning. Ook de grote messing voorpui, waarin de entree zich bevindt, geeft veel licht binnen en vormt een stijlvol element in de voorgevel. De hellende gevels worden geaccentueerd door de oriëntatie van het hout, dat in diverse richtingen wordt gelegd. Met de positionering op het kavel is rekening gehouden met de maximale zoninval in de op het oosten gele-

gen achtertuin. Over alle details is zorgvuldig nagedacht en dat zie je terug in de finesse van het huis.

Specifiek ontworpen voor deze plek

De vorm is natuurlijkerwijs ontstaan door lijnen te trekken tussen de naastgelegen woningen. De monoliete vorm die hieruit voort is gekomen past goed op het bosrijke kavel, dat achter grenst aan het natuurreservaat Laapersbos. Architectenburo de Vries & Theunissen uit Loosdrecht, die het huis ontworpen heeft, is gespecialiseerd in het maken van bijzondere villa's. “Het Diamond House is specifiek voor deze plek ontworpen,” zegt

architect Bart Theunissen: “De bijzondere aantrekkelijke vorm van het huis past goed in het omringende natuurlijke landschap”.

Gevels van verbrand hout

De gevels en het dak worden afgewerkt met duurzaam verbrand hout ofwel “Burned Wood”. De verbrandingstechniek is afgeleid van de Japanse techniek Shou Sugi Ban, waarbij door gecontroleerde oppervlakte verbranding het hout aan één of meerdere zijden wordt verkoold. Het hout gaat door de verbranding langer mee en verkleurt en/of verweert nauwelijks. De houten gevels van het huis zijn hierdoor nagenoeg onder-

houdsvrij, blijven qua kleur gelijk ondanks diverse weersinvloeden.

Prefab casco

De aannemer heeft het casco van de woning geëngineerd en fabrieksmatig voorbereid. Op de bouwlocatie zijn later alle gefacetteerde wanden aan elkaar gezet net als een bouwpakket, dat later weer gedemonteerd kan worden voor hergebruik. Diamond House, dat duurzaam wordt gebouwd met oa. tripple glas, hoogwaardige isolatie, warmtepomp en geïntegreerde zonnecellen, werd in het voorjaar van 2023 opgeleverd. ■

perfera
all seasons

Een betere wereld
begint thuis

Perfera, all seasons

Van lente tot winter, we willen alle dagen
een optimaal comfort ervaren.
Perfera voelt zelf aan wat op elk moment de ideale
kamertemperatuur is, zodat iedereen zich altijd thuis voelt!

www.daikin.be

ZJA, BoschSlabbers en Boskalis bundelen krachten voor nieuwe stationsomgeving Brugge

Brugge staat aan de vooravond van een bijzonder project dat de toegang tot de stad ingrijpend zal veranderen. Architectenbureau ZJA en BoschSlabbers landschapsarchitecten ontwerpen de herinrichting van de stationsomgeving van Brugge, Boskalis zal voor de gefaseerde bouwuitvoering zorgen.

In opdracht van het Agentschap Wegen en Verkeer en de Stad Brugge, zal de stationsomgeving de komende jaren veranderen in een groene toegangspoort tot de stad. Een bijzonder kenmerk van de herinrichting is de transformatie van het stationsplein tot een groen Stationspark, met als blikvanger een fontein genaamd 'het Brugse Ei'.

Leefbaarheid en kwaliteit

Dirk De fauw, burgemeester van Brugge, benadrukt het belang van het project: «We willen de stationsomgeving ter hoogte van de ring in zijn geheel meer leefbaar en vooral veiliger maken voor alle weggebruikers. Daarnaast willen we ook de ruimtelijke kwaliteit van deze toegangspoort naar het historische stadscentrum verhogen.»

Veiligere en aangenamere stationsomgeving

De herinrichting zal de verkeerssituatie rond het station van Brugge de komende jaren ingrijpend verbeteren, met veilige overstekmogelijkheden voor fietsers en voetgangers bij de ring R30. De kruispunten op de ring, het stationsplein en omliggende gebieden zullen worden heraangelegd, waardoor deze toegangspoort tot Brugge een aantrekkelijke, veilige en prettige omgeving wordt.

Jochem Verbeek, projectarchitect ZJA: «De herinrichting omvat de aanleg van onderdoorgangen voor fietsers en voetgangers, het optimaliseren van kruispunten voor meer veiligheid en het uitbreiden van paden voor een vlottere doorstroming. Daarnaast zal een nieuwe, brede passage reizigers en bezoekers van het station naar het historische centrum van de stad leiden. Deze route biedt een aangename ervaring, omringd door groen en historisch erfgoed, en maakt integraal deel uit van de transformatie van

de stationsomgeving tot een groene en gastvrije toegangspoort tot Brugge.»

Stationspark als groene toegangspoort naar de stad

De Vestenpassage, met zorg ontworpen voor voetgangers en fietsers, zal de ring onderlangs kruisen en vormt de directe verbinding tussen het stationsplein en het centrum. De harmonieuze integratie van deze passage met de Vesten, de historische stadswallen, versterkt de unieke aantrekkingskracht van de stationsomgeving. En draagt bij aan de groene beleving van deze vernieuwde toegangspoort tot de stad.

Duurzaamheid en klimaatadaptatie

Stijn Koole partner en landschapsarchitect BoschSlabbers: «Met de herinrichting van het stationsplein tot Stationspark én de nieu-

we passage wordt het station op een vanzelfsprekende wijze via de Vesten met het historische centrum verbonden. Het feit dat we in UNESCO werelderfgoed aan het werk zijn, betekent een zorgvuldige uitwerking. Hierbij hebben we veel aandacht voor duurzaamheid en klimaatadaptatie.

Dit doen we door zoveel mogelijk te ont-harden, waardoor al het water wordt geïnfiltreerd en we in de droge maanden voldoende waterbuffer hebben. Een afgewogen sortiment aan planten zorgt voor een grote diversiteit in assortiment, grootte en groeiwijze van planten, zodat bezoekers jaarrond getraakteerd worden op een caleidoscoop aan geuren en kleuren.»

Uitvoering

De realisatie van het project zal tussen 2024 en 2027 plaatsvinden en in verschillende fases worden uitgevoerd. ■

Nieuwe afvoergoot betekent revolutie bij zware verkeersbelasting

In 2023 werkte het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) aan spitsstroken en pechhavens aan de E313 tussen Beringen en Ham. AWV wou er de doorstroming verbeteren, files vermijden en sluipverkeer minderen. Stadsbader Contractors voerde de werken uit en gebruikte er de PowerDrain Seal in van ACO als alternatief voor de typische betonnen sleufgoten.

Dit omvangrijke project moest in een erg korte tijdspanne gerealiseerd worden. "Dat was ook de grootste uitdaging hier", zegt Ben Cornelissen, senior site manager bij het bouwbedrijf. "Op zo'n snelweg moet je de werken op een zo kort mogelijke termijn afronden. Je krijgt een beperkt aantal kalenderdagen per onderdeel van het project, met soms nog bijkomende eisen. Dat gold ook voor de plaats waar we de afvoergoten moesten plaatsen: die werken moesten we 's nachts uitvoeren om het verkeer zo weinig mogelijk te hinderen."

Tegen de verharding aanwerken

Voor die afvoergoten kozen de bouwheer en aannemer voor een opvallend alternatief: de PowerDrain Seal in V200G. De goot uit polyesterbeton met gietijzeren rooster komt er in de plaats van de typische betonnen sleufgoten. De PowerDrain Seal in is speciaal ontwikkeld voor gebieden met zware en intensieve verkeersbelasting. Hij heeft een

De PowerDrain Seal kan als een type-I goot geplaatst worden. Er is dus geen volledige betonomhulling noodzakelijk.

extra sterke 12 mm gietijzeren rand en een versterkt gootlichaam met grotere wanddikte. Hierdoor kan de asfalt- of klinkerverharding direct tegen de PowerDrain Seal in worden aangewerkt. Zeker bij werken op de E313, met beperkte ruimte, was dat een groot voordeel. Voor toepassingen tot en met klasse D400 kan de PowerDrain Seal in trouwens als een type-I goot geplaatst worden. Er is dus geen volledige betonomhulling noodzakelijk. Dat is niet alleen op esthetisch vlak een voordeel, het is meteen een fikse besparing op de uiteindelijke kost en op de installatietijd.

Flexibiliteit

"We hadden lijnafwatering nodig op een beperkte ruimte omdat we tegen een bestaande brug en bestaande schermen moesten werken", zegt Cornelissen. "Als je zo gevangen zit tussen verschillende betonconstructies moet je de afwatering flexibel kunnen aanpakken. Dan heeft de PowerDrain Seal in een voordeel: het product is lichter en eenvoudiger te plaatsen dan betonnen alternatieven. Terwijl we toch de vereiste sterkteklassen halen die nodig zijn voor zwaar en intensief verkeer."

De PowerDrain Seal in is ook makkelijk te onderhouden. De roosters zijn maar een halve meter lang en kunnen we eenvoudig weghalen. Toch liggen ze ook vast genoeg door de Powerlockvergrendeling."

“Als je zo gevangen zit tussen verschillende betonconstructies moet je de afwatering flexibel kunnen aanpakken”

Snel en effectief

De PowerDrain Seal in is een product van ACO, één van de wereldmarktleiders op het gebied van afwateringstechnologie. De samenwerking verliep vlot, vertelt Cornelissen: "We hebben de case van AWV voorgelegd aan ACO en kregen snel enkele types die bij deze opdracht zouden passen. Met die oplossingen kregen we ook effectief de opdracht. Ook tijdens de werken stonden ze snel klaar met advies en hulp als we dat nodig hadden."

Voor de afvoergoten kozen de bouwheer en aannemer voor een opvallend alternatief: de PowerDrain Seal in V200G. (foto: Stadsbader Contractors)

Meer weten over PowerDrain Seal in?

Ga naar www.aco.be

Hout voor de brandweer

De bekende Franse 'hout'-architecte Fabienne Bulle ontwierp voor de Parijse buitenwijk Bourg-La-Reine een nieuwe brandweerkazerne. Een bijzonder project aangezien juist deze beroepsgroep eerder een doctrine publiceerde over de brandveiligheid van houten gebouwen. Constructies zouden daarbij het beste verborgen kunnen zijn achter gipsplaat.

Niets is minder waar voor dit 6.500 vierkante meter grote pand. Het dient als vervanging voor het oude pand dat asbest bevat en derhalve werd gedemonteerd.

Daarbij zijn de stenen van de gevel bewaard gebleven en gebruikt om de muren van de

betonnen basis te bedekken.

De begane grond van de nieuwbouw is uitgevoerd in beton en verwijst naar de werkruimte. De verdieping daarboven kenmerkt zich door het gebruik van licht hout, lichte steen en een licht zinken dak. De architecte heeft

het interieur hiermee een warmte en toegankelijke uitstraling gegeven.

Kenmerkend zijn tevens de eigenzinnige bovengevels. Deze zijn aan de binnenkant voorzien van houten roosters en creëren samen met de gevel van het hoofdge-

bouw en de brandweerauto's een bijzondere combinatie. Door de schuine wand wordt het bovenste deel als het ware opgetild van de basis. ■

Eerste 'Climate Smart Campus' van Zweden gerealiseerd

Op een voormalig industrieterrein in de Zweedse hoofdstad Stockholm verrees na dertig jaar planning en ontwerp en acht jaar bouwen, de Albano Campus. De industriezone maakte vroeger deel uit van het koninklijke groendomein en door de herontwikkeling ervan maakt de campus opnieuw deel uit van het Nationale Koninklijke Stadspark, op wandelafstand van het centrum. De campus biedt onderdak aan twee universiteiten en de ligging in een park was bepalend voor de hoge duurzaamheidsambities van het enorme project.

In 1995 is deze zone aangewezen als nationaal stadspark. In dit wettelijk beschermde gebied moeten alle nieuwe ontwikkelingen aan strenge eisen voldoen om de natuurlijke omgeving van het landschap te vrijwaren. Doordat grote delen van het 1,5 km lange terrein als sinds de late middeleeuwen koninklijk land zijn, is het gebied spaarzaam ontwikkeld. Desondanks zijn tijdens de industrialisering van Stockholm delen van het Engelse landschapspark opgeofferd voor het ontwikkelen van een grotere haven, spoorwegen, stations en fabrieken. Tot 2009 was het Albano terrein een industriezone. In andere delen van het park zijn sinds het begin van de 20ste eeuw academische instellingen en musea gevestigd en verder bestaat het nationaal park uit landhuizen, kastelen, tuinen en velden. De transformatie van Albano naar

de eerste campus die voldoet aan de Climate Smart standaard van Citylab, was een moeizaam en langlopend proces. Vandaag is de campus een schitterend voorbeeld van sociaalecologisch bouwen, volgens de visie van het opgestelde masterplan.

Sociaalecologisch stadsontwerp

Het winnende ontwerp voor Albano Campus is gemaakt door een team van architectenbureaus BSK, CCO en Nivå Landschapsarchitecten. Een onderzoeksgroep van het Stockholm Resilience Centre en de architectuurafdeling van de Koninklijk Technologie instituut KTH werkten mee aan het planningsproces, dat is gebaseerd op een sociaalecologisch stadsontwerp. Gebouwen in diverse schaalgroottes en uiteenlopende

functies zoals wonen, werken en recreëren in een groene omgeving zorgen voor een voortdurende, levendige dynamiek op de campus.

Heel wat gebouwen hebben publiek toegankelijke daktuinen waar habitatten voor planten en diersoorten zich kunnen ontwikkelen. Zonnepanelen zorgen voor elektriciteit en de gebouwen worden verwarmd en gekoeld door middel van geothermie. Hevige regenval kan worden gebufferd in een grote wadi die leefruimte biedt voor talloze soorten.

Op maat van voetgangers

Drie moderne Bowie-voetgangersbruggen van Streetlife overbruggen het waterbekken en verbinden de grote collegegebouwen met de omliggende natuur. Overige inrichtings-

elementen uit dezelfde productfamilie zorgen voor eenheid in het beeld. Het zitmeubilair bestaat uit 100% FSC gecertificeerd hardhout. Op dakterrassen en verharding kon verplaatsbaar groen worden ingebracht met Cliffhanger Shrubtubs en Lean Green Circular Benches.

14.000 gebruikers van zowel het Koninklijk Technologie Instituut als Universiteit Stockholm hebben sinds september 2023 hun intrek genomen op Albano Campus. Nu is het wachten om aan de dier- en plantsoorten om te beoordelen of het sociaalecologische concept is geslaagd. ■

SieMatic Möbelwerke:

Als we de essentie van de Duitse keukenfabrikant SieMatic in enkele kernwoorden beschrijven, dan zijn de meest passende: Innovatief, Inspirerend, Fascinerend. SieMatic is wereldwijd verkrijgbaar in 75 landen, in zeer verschillende culturen, kook- en leefgewoonten. Ruim 35 jaar geleden was SieMatic de uitvinder van de greeploze keuken, een keukenconcept dat consequent verder ontwikkeld werd en op eigentijdse manier geïnterpreteerd.

Duurzaamheid:

Als fabrikant van keukens in het luxe- en premiumsegment nemen zij hun verantwoordelijkheid voor het milieu, de economie en de maatschappij via duurzaam en verantwoord ondernemingschap. Zo zijn natuurlijke materialen, bescherming van het milieu en zorgvuldig omgaan met waardevolle grondstoffen onontbeerlijk. SieMatic hanteert een beleid van lokale inkoop van materialen, waarmee ze niet alleen de transportemissies verminderen, maar ook de lokale economieën stimuleren. Door het gebruik van gecertificeerde, duurzame materialen en het minimaliseren van afval in productieprocessen, toont SieMatic hun toewijding aan milieuvriendelijke praktijken. Dit leidde tot certificering (DGM) en zo mogen ze zich een « klimaat-neutrale fabrikant » noemen.

Stijlwerelden:

SieMatic geeft de keuze uit vier stijlwerelden waarmee wereldwijd woonruimtes worden gecreëerd die de persoonlijkheid van de bewoners perfect (kunnen) weerspiegelen:

PURE: De puristische wereld van SieMatic. Het tijdloos elegante ontwerp van de SieMatic PURE stijlwereld, discreet geïntegreerd in de architectuur, viert klassiek minimalisme en de schoonheid van het leven. Een oase van rust en lichtheid, waar de hectiek van alledag als een jas kan worden afgeworpen. Het royale gebruik van oppervlakken en materialen en de afwezigheid van decoratieve elementen creëren een sfeer van rustgevend evenwicht.

Pure

MONDIAL: Weelde, opnieuw geïnterpreteerd. Echte persoonlijkheid is aan geen enkele standaard onderworpen. Het expressieve ontwerp van de SieMatic MONDIAL spreekt een minimalistische, moderne en geometrische designtaal zonder traditionele versieringen en stijl. Met gedurfde kleuren en vormen, gecombineerd met expressieve materialen en materiaaldiktes, overstijgt het de grenzen van keukendesign. En opent een emotionele wereld van weelde, eenvoud en sensualiteit.

CLASSIC: Klassieke muziek, nieuw gecomponeerd. Deze keuken beheerst de creatieve compositie van traditionele en moderne stijlelementen tot in de perfectie. Hij combineert vertrouwde siervormen met heldere oppervlakken, combineert vakkundig elegante kleuren met metaal, glas en steen en vult een lineaire, symmetrische architecturale stijl aan met decoratieve accenten.

URBAN: Kosmopolitisme als levensstijl. Er zijn mensen die de wereld op een nieuwe manier bekijken. Zij zien hun huis als een leefruimte geïnspireerd door bruisende metropolen, open voor vrienden, spontane ontmoetingen en verrassende ideeën. In de speelse enscenering van contrasten, van stijl en karakter is de SieMatic URBAN stijlwereld een zelfreflectie van je persoonlijkheid.

Mondial

Korpuskleuren van de binnenkasten

Qua korpuskleuren houden we het bewust op twee kleuren. Naast wit werd in 2023 grafietgrijs toegevoegd. Zoals sterarchitect Richard Meier steeds zegt: wit is de mooiste van alle kleuren, een symbool van perfectie, zuiverheid en helderheid. Grijs is dan weer de kleur van intellect, kennis en wijsheid en voor interieurontwerpers wereldwijd de belichaming van elegantie. De binnen- en buitenzijden van het korpus zijn altijd grafietgrijs, zichtzijdes in andere kleuren zijn er niet.

De MultiMatic strips voor in het korpus en de binnenzijde van de draaideur zijn ook grafietgrijs.

Classic

Urban

Natural Colour System (NCS) en SieMatic, samen een harmonie in kleur en design

SieMatic zet de toon: de trendkleuren van 2024 brengen natuurlijke elegantie terug in de keuken. Eén van de NCS-kleurtrends in 2024 is Wood Kick. Deze trend symboliseert een verlangen naar natuurlijke eenvoud en authenticiteit. Wood Kick staat voor een diepe verbinding met de natuur en biedt een tegenwicht tegen de overweldigende digitale realiteit. De kleuren pallet van deze trend bestaat uit rustgevend groen- en aardetinten en sobere beige nuances die het serene van de natuur echoën. SieMatic heeft deze trend vakkundig geïntegreerd in haar laatste keukenstijl, Mondial.

SieMatic België:

Nicole Hastinckx – n.hastinckx@siematic.be – www.siematic.com.

Welkom tijdens Eurocucina,
bij SieMatic Monte Santo,
Viale Monte Santo 8, 20124 Milan
vanaf 10u of op 17 april:
Event 18:00-22:00 (via persoonlijke invitatie)

SieMatic

Riken Yamamoto wint Pritzker Architecture Prize 2024

Riken Yamamoto, een straffe architect en maatschappelijk voorvechter uit Yokohama, werd zopas bekroond met de Pritzker Architecture Prize 2024, de hoogste eer in de architectuurwereld.

In zijn werk brengt hij verbindingen tot stand tussen publieke en private ruimtes, wat zorgt voor meer harmonieus samenleven, ondanks allerlei verschillen. Hij pleit voor een herdefiniëring van gemeenschap als een 'gevoel één ruimte te delen', waarbij naast privacy ook veel aandacht wordt besteed aan samenwerking en solidariteit.

Yamamoto's architecturale benadering richt zich op het creëren van ruimtes die niet

alleen functioneel zijn, maar ook gemeenschapsvorming stimuleren. Zijn ontwerpen omvatten zowel kleine als grote projecten, variërend van privéwoningen tot openbare gebouwen, en van scholen tot stadsplanning. Hij streeft ernaar mensen zich verbonden te laten voelen met hun omgeving en met elkaar. Zijn werk wordt geprezen om zijn vermogen om het alledaagse buitengewoon te maken en om rust en harmonie te brengen in de stedelijke omgeving.

Sterke aandacht voor gemeenschapsvorming

Yamamoto drukte het zo uit: *“For me, to recognize space, is to recognize an entire community. The current architectural approach emphasizes privacy, negating the necessity of societal relationships. However, we can still honor the freedom of each individual while living together in architectural space as a republic, fostering harmony across cultures and phases of life.”*

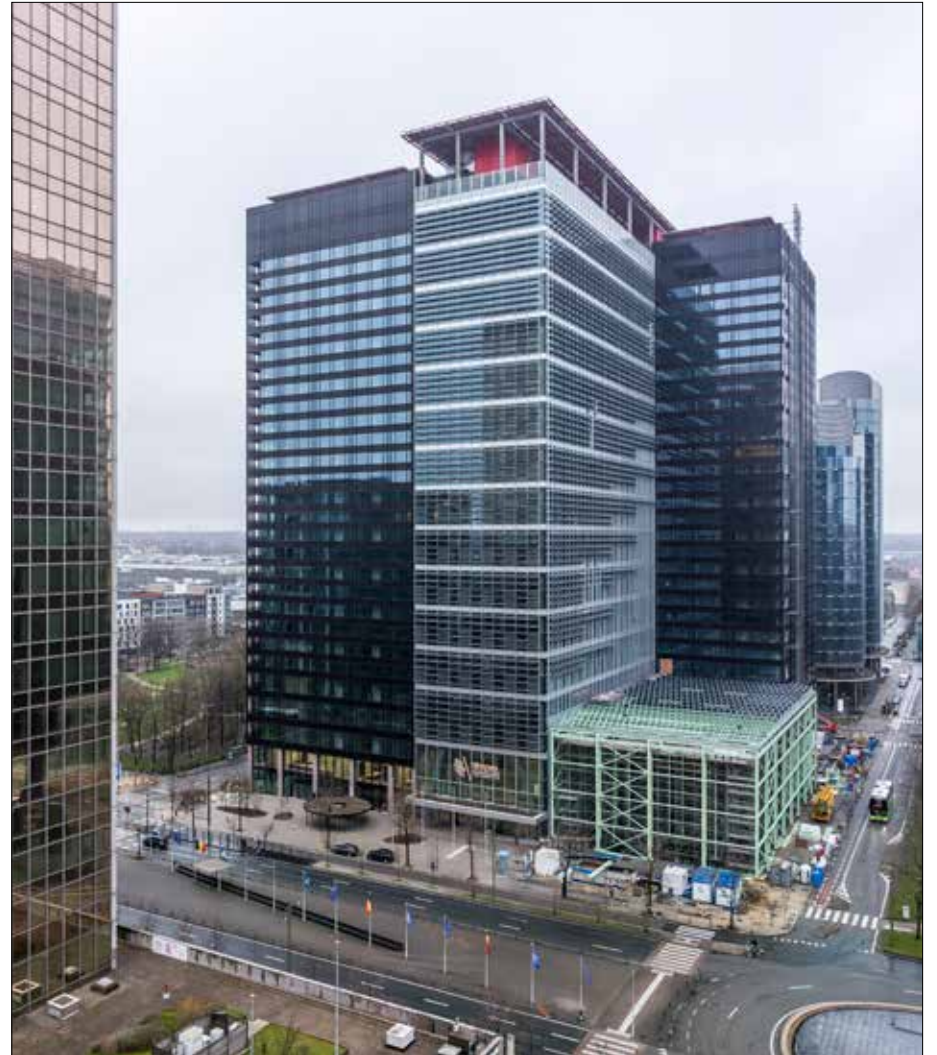
De erkenning van Yamamoto als Pritzker Architecture Prize Laureaat onderstreept zijn bijdrage aan de architectuurwereld en zijn impact op de samenleving.

Zijn aandacht voor het bevorderen van sociale cohesie en zijn streven naar inclusiviteit en verbondenheid zijn een voorbeeld voor architecten wereldwijd.

Tot belangrijke projecten uit zijn vijftigjarige carrière behoren Nagoya Zokei University (Nagoya, Japan, 2022), The Circle op Zürich Airport (Zürich, Zwitserland, 2020), Tianjin Library (Tianjin, China, 2012), Fusan City Hall (Tokio, Japan, 2008), Yokosuka Museum of Art (Yokosuka, Japan, 2006), Jian Wai SOHO (Beijing, China, 2004), Ecoms House (Tosu, Japan, 2004), Shinonome Canal Court CODAN (Tokio, Japan, 2003), Future University Hakodate (Hakodate, Japan, 2000), Iwadeyama Junior High School (Osaki, Japan, 1996) en Hotakubo Housing (Kumamoto, Japan, 1991).

“Een van de dingen die we het sterkst nodig hebben in onze toekomstige steden zijn de door architectuur geschapen omstandigheden voor mensen om samen te komen en te interacteren”, zegt Alejandro Aravena, huidige voorzitter van de Pritzker Prize-jury en zelf winnaar van de prijs in 2016. ■

“ Meer harmonieus samenleven, ondanks allerlei verschillen

Marie-Elisabeth Belpairegebouw ingehuldigd

Het gebouw is een indrukwekkend voorbeeld van circulariteit en duurzaamheid

Vlaams minister-president Jan Jambon heeft op 6 februari het Marie-Elisabeth Belpairegebouw ingehuldigd. Het gebouw vormt een indrukwekkend voorbeeld van circulariteit en duurzaamheid, met hergebruik van materialen, nieuwe cradle-to-cradle gecertificeerde materialen, en het delen van de opgewekte energie met de andere gebruikers van het gebouw. Het ontwerp is van architectenteam 51N4E, Jaspers Eys Architects en l'AUC.

Van 3 kantoorgebouwen naar 1

De opening van het Belpairegebouw vormt het sluitstuk binnen de vastgoedstrategie van de Vlaamse overheid om de administratie in de Noordwijk te concentreren in het Belpaire-, Conscience- en Teirlinckgebouw. 4.800 medewerkers die nu nog gehuisvest zijn op andere plekken - het Arenberggebouw (in het stadscentrum), het Ferraris- en

Ellipsgebouw (in de Noordwijk) en nog enkele kleinere locaties in Brussel - zullen dit jaar nog naar het Belpairegebouw verhuizen. De concentratie in een beperkt aantal gebouwen leidt niet alleen tot minder kosten en belastingen, maar het bevordert ook de samenwerking tussen entiteiten. Het Belpairegebouw biedt de mogelijkheid om efficiënt specifieke infrastructuur en faciliteiten te voorzien voor alle medewerkers.

Een gebouw met een unieke structuur en een mix van functies

De 2 torens van het vroegere WTC-complex zijn omgebouwd en met elkaar verbonden door een nieuw volume van 14 verdiepingen met dubbele hoogte.

Het multifunctioneel gebouw biedt onderdak aan diensten van de Vlaamse overheid, maar ook woongelegenheden en een hotel.

De 3 functies worden op een innovatieve manier gecombineerd, met een afwisseling van kantoor- en woonverdiepingen, en blijven zo bijzonder toegankelijk.

Bijna energie-neutraal

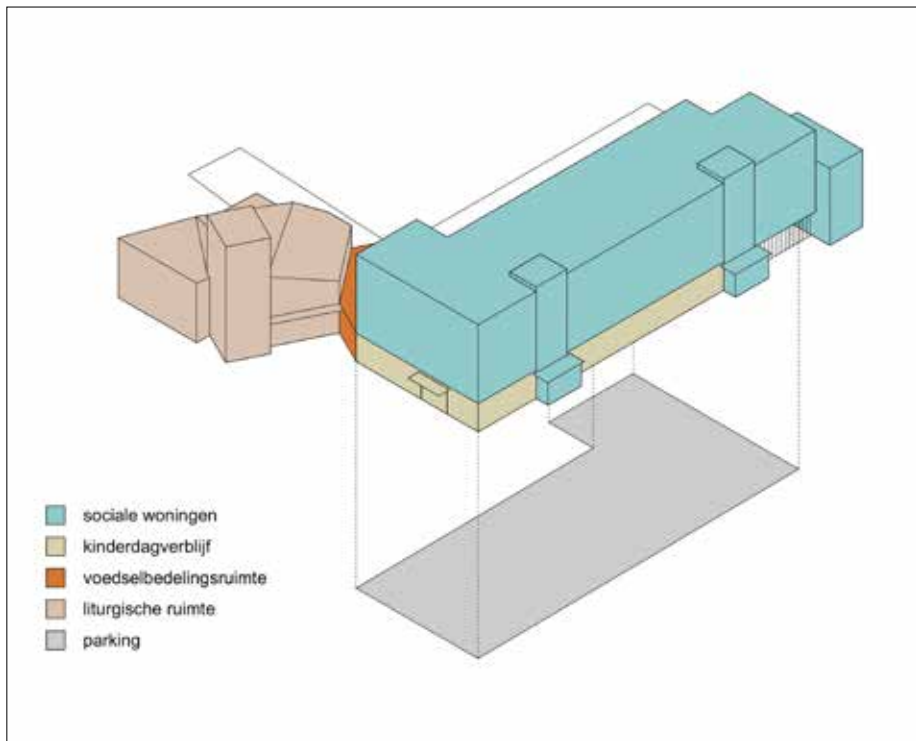
Het Belpairegebouw scoort hoog op het vlak van duurzaamheid. Volgens de duurzaamheidsmeter 'GRO' wordt het resultaat 'uitstekend' behaald en het E-peil (E15) is het laagste van alle gebouwen. De reden hiervoor zijn onder meer een koude-warmteopslagsysteem waarbij warmte en koude uit de bodem onttrokken wordt en een verregaande toepassing van zonnepanelen op het dak en de zijgevels. De zelf opgewekte energie wordt overigens gedeeld met de andere gebruikers van het gebouw. Zij kunnen er van gebruik maken op momenten wanneer de Vlaamse overheid een overschot heeft en omgekeerd.

Strengere eisen voor circulariteit

Circulariteit stond van in het begin voorop bij dit project. De grondstoffen van het bestaande gebouw werden daarom maximaal benut.

De ondergrondse verdiepingen en de circulatiekernen bleven behouden en wat wel werd afgebroken kreeg een nieuw leven. Het nieuwe gebouw bestaat voor 68% uit ter plaatse hergebruikte of gerecycleerde materialen.

Het circulaire denken uit zich ook in de toekomstgerichte opvatting van het gebouw. De neutrale opbouw zorgt ervoor dat binnen éénzelfde basisopbouw zowel kantoren, woningen als hotelkamers ingericht kunnen worden. Het gebouw is dus niet enkel gericht op de noden van vandaag maar kan ook aangepast worden aan de noden van morgen. ■

Sacrament

Herontwikkeling van een godsdienstige site naar een gemengd programma: een kinderdagverblijf, een liturgische ruimte, een ruimte voor voedselbedeling en 16 sociale woningen en appartementen

De bestaande Parochiekerk van het Heilig Sacrament werd gebouwd in 1960, in volle bloeiperiode van de Kerk en de omliggende wijk Groenenhoek. Hoewel ze op architecturaal en kunsthistorisch vlak niet hoog scoort, is de cultuurhistorische waarde van de gemeenschapsfunctie die de kerk vervulde enorm. Daarom besloten de Kerkraad en Stad Antwerpen om de site opnieuw te ontwikkelen. Architectenbureaus Polygoon en Rooilijn gingen samen met Cluster Landscape aan de slag om een gemengd publiek programma samen te brengen dat de bijzondere maatschappelijke rol van de plek kan heractiveren. Het project zal een kinderdagverblijf, een liturgische ruimte en een ruimte voor voedselbedeling omvatten, alsook 16 sociale woningen.

Het wedstrijdontwerp gaat uit van de ruimere context met de intentie openheid te genereren. Enerzijds kan een wisselwerking tussen de verschillende functies en delen

onderling een grote meerwaarde betekenen voor het gemeenschapsgevoel en anderzijds pleiten de ontwerpers voor een moeiteloze aansluiting met de publieke ruimte.

Binnen de maatschappelijke doelstelling van dit herbestemmingsproject én omwille van het opvallend gebrek aan groen in de wijk, kiezen de architecten ervoor om voor het gebouw zo veel mogelijk open ruimte te creëren en deze publiek toegankelijk te maken. Het implementeren van een omvangrijke groene zone binnen deze dichtbevolkte randstedelijke omgeving lijkt een geschikt gebaar naar de buurt toe. Aan de achterzijde zijn er buitenruimtes voorzien exclusief voor het liturgische gedeelte, het kinderdagverblijf en een eengezinswoning.

De hoofdingangen van de voedselbedelingsruimte, de liturgische ruimte en het kinderdagverblijf liggen aan het plein. De gelijkvloerse plint met daarin het kinderdagver-

blijf is open opgevat om de levendigheid en wisselwerking tussen binnen en buiten te versterken. Deze hele plint wordt uitgevoerd in een ander metselwerkverband dan dat van de appartementen erboven om zo het onderscheid te maken tussen publiek/collectief en privaat. Alle appartementen zijn van het doorzontype of hebben leefruimtes met twee oriëntaties. De bijhorende terrassen zijn voorzien aan de rustige achterzijde en georiënteerd op het zuiden. Bij de appartementen aan de pleinzijde zijn de terrassen gericht op het groene gebied.

De liturgische ruimte sluit aan bij de woningen, maar verder ontwikkelt het zich autonoom met hellende daken en een prominent verticaal volume, dat een signaalfunctie aan het plein geeft en qua proporties refereert naar de oorspronkelijke klokkentoren. Het gedeelte van de Kerkraad krijgt een expressievere uitwerking die het specifieke van dit publieke programma tot uit-

drukking brengt. In het knooppunt met het appartementsgebouw markeert een luifel de toegang tot de gebedsruimte en de ruimte voor voedselbedeling. De inkompoort en de verticale glasbetonramen in deze inkomzone worden gerecupereerd van het te slopen kerkgebouw.

Vanuit een historische en ecologische insteek zal het nieuwe gebouw van de Kerkraad maximaal gebruik maken van materialen die gerecupereerd worden van de afbraak van het oude kerkgebouw. Op deze manier wordt de continuïteit van de geschiedenis toch in stand gehouden. De hergebruikte materialen worden aangevuld met tijdloze bio-ecologische materialen, zoals zichtbare houtstructuren en leempleister voor de wanden. Zo krijgen de ruimtes van de Kerkraad, en de gebedsruimte in het bijzonder, een historische gevoeligheid gekoppeld aan een rustgevende, warme en huiselijke sfeer met een aangenaam en gezond binnenklimaat. ■

Officiële eerstesteenlegging van de nieuwe gevangenis in Antwerpen

Onder de naam Hortus Conclusus staan bouwbedrijven Jan De Nul en EEG in voor het ontwerp, de bouw, de financiering en gedurende 25 jaar het onderhoud van de gevangenis.

De bouw van deze gevangenis is een nieuwe mijlpaal in de uitvoering van het Masterplan Detentie en Internering in humane omstandigheden en zal de verouderde gevangenis in de Begijnenstraat vervangen.

Mensgericht en modern concept

De nieuwe gevangenis in Antwerpen is aangepast aan het hedendaagse detentiebeleid met als doel het leven in de gevangenis zo dicht mogelijk te houden bij de 'normaliteit' van de buitenwereld. Het ontwerp neemt de vorm en schaal aan van een stad met gebouwen, pleinen en straten, doch zonder de menselijke schaal uit het oog te verliezen. De buitenruimte en het landschap zijn hierbij ook een essentieel aspect. Zo bevinden de cellulaire gebouwen zich op een verhoogd maaiveld en zijn deze omringd door populieren waardoor de gevangensmuur ook minder prominent aanwezig is. Deze vorm van humane detentie richt zich enerzijds op een succesvolle herintegratie bij het verlaten van

de gevangenis en anderzijds op een moderne werkomgeving voor de medewerkers in de gevangenis.

Er wordt bij de bouw sterk ingezet op het prefabriceren van allerlei bouwelementen (zoals wanden en vloeren, maar ook technieken), wat resulteert in een efficiënter proces en snellere oplevering van het project. Eveneens sluit het project aan op het lokale warmtenet.

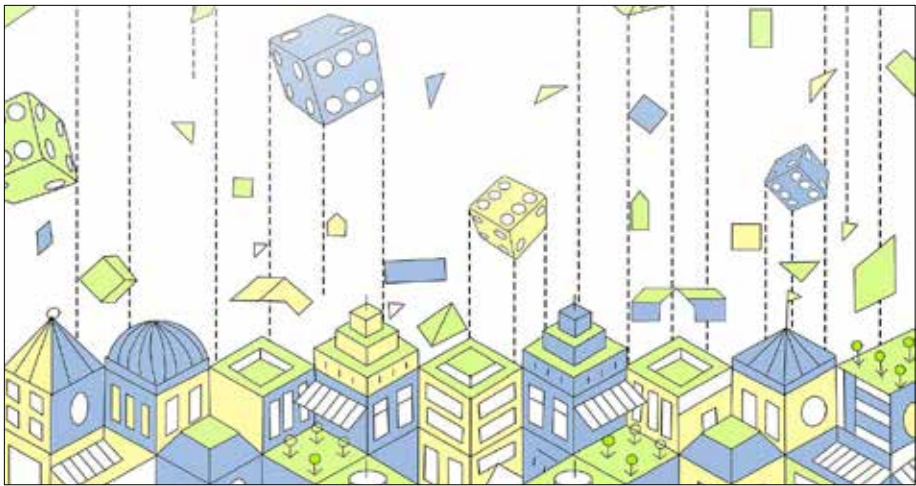
De gevangenis zal plaats bieden aan 440 gedetineerden, opgesplitst in: één entiteit voor 330 mannen, één entiteit voor 66 vrouwen en één entiteit met een medisch centrum en een afdeling zorgb

Minister van Justitie: "Het arresthuis in de Begijnenstraat is tot op de draad versleten en het personeel moet er in moeilijke omstandigheden werken. In zo'n omgeving is het voor gedetineerden bovendien moeilijk om te rehabiliteren. De beslissing om

een nieuwe gevangenis te bouwen, werd al in 2008 genomen door de federale regering. Het dossier heeft helaas heel wat moeilijkheden en vertraging opgelopen. Maar als minister van Justitie uit Antwerpen ben ik tevreden dat de bouw nu eindelijk volop bezig is. Tegen 2026 moet er een gloednieuwe en moderne gevangenis staan. Een doeltreffende Justitie straft niet enkel, maar brengt ook gedetineerden terug op het juiste pad. Het complex zal onderverdeeld zijn in leefeenheden van telkens 22 gedetineerden, zodat we kunnen diversifiëren op maat van de doelgroep en de juiste detentie aanbieden. Dát is werken aan een veilige samenleving. De nieuw gevangenis zal een toneelbeeld zijn voor een moderne Justitie."

Staatssecretaris bevoegd voor de Regie der gebouwen: "We staan voor een echte uitdaging die we onmiddellijk moeten aangaan: aan de ene kant moeten we al onze energie steken in het bestrijden van overbevolking en recidive in gevangnissen, en aan de andere

kant moeten we zorgen voor aanvaardbare en humane werk- en detentieomstandigheden. Dit is vanaf het begin duidelijk mijn prioriteit geweest bij de Regie der Gebouwen. Het bewijs is er, met een eerstesteenlegging voor de nieuwe gevangenis van Antwerpen. Dit is een belangrijk engagement om ervoor te zorgen dat gevangenen in menswaardige omstandigheden hun straf kunnen uitzitten. Door te investeren in de modernisering van onze gevangenisinfrastructuur, versterken we ons engagement voor rehabilitatie en sociale re-integratie. Als onderdeel van dit mooie project zullen de energieprestaties van het complex worden geoptimaliseerd, wat opnieuw ons streven naar duurzaamheid weerspiegelt. Ik wil iedereen bedanken die dagelijks een bijdrage levert aan dit project. We werken samen aan een menselijke gevangeniswezen dat resoluut gericht is op de toekomst. Het is met grote overtuiging dat ik de missie wil voortzetten om eerlijke rechtspraak te garanderen, een omgeving te creëren die bevorderlijk is voor rehabilitatie en ervoor te zorgen dat alle straffen kunnen worden uitgezeten. Dit alles moet gebeuren in partnerschap met het personeel dat dagelijks in onze gevangnissen werkt en dat moet kunnen profiteren van een gunstige omgeving om in goede omstandigheden te kunnen werken." ■

Bevoegd minister Clarinval reageert op klachten en bedenkingen van jonge architecten

Eind vorig jaar lanceerden de organisaties Belgian Architects United (BAU) en Dear Architects een oproep waarin ze ijverden voor een betere architectuursector.

Hun oproep werd ook door verschillende architecten(kantoren) en professoren ondertekend. In hun oproep 'Voor een betere architectuursector' hekelden ze onder meer de lage erelonen en de slechte voorwaarden rond architectuurwedstrijden en overheidsopdrachten. Ze pleiten ook voor een hervormde Orde van Architecten. In de Commissie voor Economie, Consumentenbescherming en Digitale Agenda van 28 februari vroeg federaal parlements-lid Katrien Houtmeyers bevoegd minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's David Clarinval om een stand van zaken.

Wat de architectuurwedstrijden betreft, is recent een wijziging in de wet overheidsopdrachten in werking getreden die ook voor architecten een verbetering betekent. Toch is er nog steeds sprake van een 'race tot de bodem' omdat erelonen als een groot percentage (tot wel 40%) van de gunningscriteria meetellen. Vandaag zou het de gewoonte zijn om in te schrijven aan een laag ereloon om de wedstrijd te kunnen binnenhalen. Daarnaast werken veel architectenbureaus op basis van het zelfstandige statuut (freelancers). Volgens de jonge architecten komt dit in de buurt van schijnzelfstandigheid. Hoewel de Orde van Architecten een minimumloon kent voor stagiairs, klagen de initiatiefnemers de lage erelonen aan.

Federaal parlements-lid Katrien Houtmeyers vroeg minister Clarinval of hij reeds in overleg trad met de jonge stagiair-architecten en wat daaruit is voortgekomen. Minister Clarinval liet daarop weten dat er al overlegmomenten hebben plaatsgevonden tussen de Orde en de vertegenwoordigers van de jonge architecten en dat zijn kabinet bij die gesprekken aanwezig was. "Er werd afgesproken dat de Orde een studie zal lanceren om het inkomen van de architecten in kaart te brengen. Indien mijn voorstellen worden voorgelegd aangaande de verdere optimalisering van de werking van de Orde, zal ik die uiteraard met de nodige aandacht bekijken."

Bij KB vastgelegde minimumvergoeding?

Op de vraag over de lage stagevergoedingen, antwoordde minister Clarinval dat er overwogen zou kunnen worden om de minimumvergoeding bij koninklijk besluit vast te leggen. "De stagiair moet correct worden vergoed, maar uiteraard dient er rekening mee te worden gehouden dat de stagemeester ook tijd moet investeren in de opleiding van de stagiair."

Geactualiseerd charter toegang van kmo's tot overheidsopdrachten

Wat betreft de gunningcriteria verwees de minister naar het recent geactualiseerde charter over de toegang van kmo's tot de overheidsopdrachten. Dit charter bevat een reeks principes en goede praktijken die openbare aanbesteders moeten volgen om een betere toegang van kmo's tot overheidsopdrachten te verzekeren. In het charter wordt gepreciseerd dat bij de beoordeling van het prijscriterium de aanbesteder steeds oog moet hebben voor abnormaal lage prijzen. De aanbesteder wordt ook aangeraden om de rol van het ereloon in de gunningscriteria te beperken, bijvoorbeeld via een specifiek gunningscriterium met een beperkt vast gewicht of door er op voorhand reeds een vaste kostprijscomponent van te maken.

Administratieve Commissie ter regeling van de arbeidsrelatie

Over het feit dat stagiair-architecten vaak werken onder een zelfstandig statuut, zei de minister: "Wat de arbeidsrelatie betreft, zijn de gemeenrechtelijke regels van toepassing. Wanneer partijen twijfels hebben over hun statuut, kunnen zij zich richten tot de Administratieve Commissie ter regeling van de arbeidsrelatie. Die commissie zal dan aan de hand van de algemene criteria uit de arbeidsrelatiewet oordelen over de arbeidsrelatie. Die algemene criteria zijn: de wil van de partijen, de vrijheid van organisatie van de werktijd, de vrijheid van organisatie van het werk en de mogelijkheid een hiërarchische controle uit te oefenen." ■

Auteursrechten

Luikse hof van beroep zet de puntjes op de i

Het ziet ernaar uit dat het debat rond de auteursrechten van architecten voor de inkomstenjaren tot en met 2022 meer dan eens zal worden beslecht voor de rechtbank, legt NAV uit. Een eerste precedent is al geschapen: het hof van beroep in Luik stelde een architect gelijk op alle essentiële punten en verwees tal van stellingen van de administratie naar de prullenmand. Finaal werd de vordering van de architect in kwestie wel afgewezen omdat het bedrag te groot was, maar dat neemt niet weg dat het arrest duidelijkheid schept en bovendien een opsteker is voor onze sector. Wat zegt het Luikse hof van beroep?

Laat ons de essentiële punten van naderbij bekijken:

1. Bewijslast ligt bij de fiscus

In veel dossiers voert de administratie aan dat de architect in kwestie niet kan bewijzen dat zijn of haar vergoedingen voortvloeien uit de cessie of concessie van auteursrechtelijk werk. De reden daarvoor kan bijvoorbeeld zijn dat het niet bewezen zou zijn dat het werk wordt megedeeld aan een groot publiek. Aan de architect om dan het tegendeel te bewijzen.

Antwoord van het Luikse hof: Als de fiscus niet akkoord gaat met de kwalificatie als auteursrechten, dan draagt zij de bewijslast. Met andere woorden: het is dan aan de fiscus om aan te tonen dat er geen sprake is van een auteursrechtelijk beschermd werk. Dit neemt natuurlijk niet weg dat je in een geval zoals dit je dossier goed moet stofferen en documenteren.

2. Architectenwerk is origineel en dus beschermd werk

Ook frappant: in veel gevallen is de administratie van mening dat het werk van een architect weliswaar creatief is, maar niet origineel. Het is zogenaamd niet van 'nooit geziene aard', niet nieuw, reeds zichtbaar in het straatbeeld, ... Bizar, want zowat alle architectenprojecten, op een aantal uitzonderingen zoals sleutel-op-de-deur-projecten of serie-werk na, zijn het resultaat van vrije en creatieve keuzes en dat volstaat in de auteursrechtenwetgeving om 'origineel' te zijn. Ook relevante wetgeving zoals de Conventie van Bern bevestigt dat plannen, schetsen, ontwerpen en maquettes van architecten auteursrechtelijke bescherming genieten.

Antwoord van het Luikse hof: Het arrest laat hierover niet de minste twijfel: de werken van architecten zijn wel origineel en genieten dus auteursrechtelijke bescherming.

3. De overeenkomst tot (con)cessie: werken moeten niet bepaald maar bepaalbaar zijn

In sommige dossiers neemt de administratie de overeenkomsten tot cessie of concessie van de auteursrechten op de korrel omdat er geen concrete werken in bepaald zijn.

Antwoord van het Luikse hof: Een algemene omschrijving of opsomming van werken volstaat. De werken moeten niet bepaald maar wel bepaalbaar zijn, aangezien ze kunnen evolueren maar daarom niet resulteren in een nieuwe overeenkomst.

4. Exploitatie door de vennootschap

Wanneer een architect zijn activiteit uitoefent in naam en voor rekening van een architectenvennootschap, poneerde de fiscus al meermaals dat de werken dan niet door de architect zouden worden geëxploiteerd.

Antwoord van het Luikse hof: De activiteit van een architect-natuurlijke persoon wordt uitgeoefend in naam en voor rekening van zijn of haar vennootschap en bijgevolg is het de vennootschap-(con)cessioner die de auteursrechten exploiteert.

5. Geen mededeling aan een breed publiek vereist

We merken ook dat de administratie vasthoudt aan een vereiste dat het werk moeten worden megedeeld aan een breed publiek. Daarvan zou geen sprake zijn omdat enkel de opdrachtgever kennisneemt van de plannen, ontwerpen, ...

Antwoord van het Luikse hof: Oorspronkelijke plannen van een architect genieten onmiskenbaar auteursrechtelijke bescherming en verliezen deze bescherming niet doordat ze bestemd zijn voor het gebouw van één enkel project in opdracht van één opdrachtgever.

Conclusie?

Hoe het afliep met de architect in deze rechtszaak? Finaal heeft het hof van beroep in Luik de vordering afgewezen omdat er sprake was van fiscaal misbruik: de architect ontving een substantiële constante en bovendien maximale auteursrechtenvergoeding én hij of zij liet het grootste deel van zijn inkomsten steevast omzetten in een auteursrechtenvergoeding. Hoe dan ook kunnen de hierboven besproken punten wel worden doorgetrokken in andere dossiers waarin er geen sprake is van fiscaal misbruik.

Het arrest maakt duidelijk dat de administratie een weg is ingeslagen die niet wetsconform is en dat de rechtspraak die nu corrigeert. De boodschap lijkt te zijn dat architecten het auteursrechtenregime verder kunnen toepassen, maar beter niet overdrijven. ■

De inherente schoonheid ontdekken

AIR Circular Campus en Cooking Club, ontworpen door OMA (David Gianotten en Shinji Takagi), is geopend op Dempsey Hill, Singapore.

De visie van Air CCCC is om de traditionele notie van een restaurant te overstijgen: een plek voor het delen van de liefde voor koken en eten; een plek voor het verkennen van nieuwe recepten gemaakt van verantwoorde ingrediënten; een plek voor betrokkenheid door middel van de kookacademie en landbouwprogramma's voor de gemeenschap.

De projectlocatie ligt in Dempsey Hill, dat bekend staat als een levendige lifestyle-wijk, die oorspronkelijk een nootmuskaatplantage was en later een legerkazerne. De locatie wordt gekenmerkt door twee prominente kenmerken: een grote groene ruimte en een klein gebouw.

Zowel in schaal als in waarde wordt de groene ruimte als waardevol beschouwd; deze beslaat meer dan 90% van de oppervlakte van het terrein - 4000 m² - met voorschriften waarbij elke boom met een omtrek van meer dan 1 m als behouden wordt beschouwd. Aan de andere kant wordt het gebouw, dat oorspronkelijk in het begin van de jaren 1970 werd gebouwd als een recreatief clubhuis voor ambtenaren, als minder waardevol beschouwd; de 'geleende' ontwerpkenmerken die doen denken aan moderne architectuur, zoals de witte kleur, de strakke geometrische vorm - zonder schuin dak - en de lintramen, samen met de bescheiden schaal - 350 m² verdeeld over twee verdiepingen - hebben geen historische waarde. ■

Tranparante gebouw

Met Vertical Farm Beijing levert Rotterdamse Van Bergen Kolpa Architecten het eerste innovatiecentrum voor stedelijke voedselproductie van China op.

Vertical Farm Beijing is het ambitieuze entreegebouw voor het Nationale Tuinbouw Innovatie Park van China te Beijing. Ambitieuze omdat in dit drielaagse gebouw in verticale richting tuinbouw oplossingen worden toegepast. Hiermee wordt de 'Vertical Farm' het trotse icoon voor stedelijke voedselproductie aan de ringweg van Beijing.

In het gebouw van Van Bergen Kolpa kunnen onderzoekers, telers en publiek kennis maken met de nieuwste technieken op het gebied van de groente- en siertuinbouw. Rondom de centrale publiekshal van het gebouw liggen drie verdiepingen met verticale bladgroente- en vruchtgroententeelt, bloementeelt en een daktuin voor bomen en planten. Het geheel vormt een warenhuis van groene oplossingen voor de stad.

Duurzaam

Voor de voedselproductie in de Vertical Farm Beijing wordt gebruik gemaakt van verschillende duurzame oplossingen. Zo wordt bij het irrigeren van de planten het restwater hergebruikt. De klimaatbeheersing van het gebouw maakt gebruik van natuurlijke ventilatie en koeling op basis van verdamping. Passieve winning van zonnewarmte en de restwarmte van de ledverlichting worden gebruikt voor verwarming. ■

Architectenkrant is een maandblad uitsluitend bestemd voor de professionelen in de architectuur

www.architectenkrant.be

Maria van Hongarijelaan 64 b6,
1083 Brussel
Tel. 02 772 40 47 - Fax : 02 771 98 01
info@mediaxel.com

Redactie : Nicolas Houyoux (hoofdredacteur)
nicolas.houyoux@mediaxel.com

Publication Manager Bea Buyse :
Tel. + 32 (0)477 77 93 68
bea.buyse@mediaxel.com

Totaal bereik : 13.700 architecten.
Artikels, foto's en tekeningen in het redactioneel gedeelte van de Architectenkrant bevatten geen publiciteit; producten en bedrijven worden hier uitsluitend vermeld ter informatie van de lezers. Artikels met informatie van eerder publicitaire aard worden opgenomen met de vermelding 'productinfo, advertorial...'. Alleen de auteurs zijn verantwoordelijk voor de artikels, foto's, illustraties en standpunten die in de Architectenkrant verschijnen.

Copyright 2024 - MediaXel bvba.
Alle rechten voorbehouden, die van vertaling inbegrepen. Paraît également en français.

Belgian Timber Construction Awards

2024

De eerste nationale prijs voor houtarchitectuur

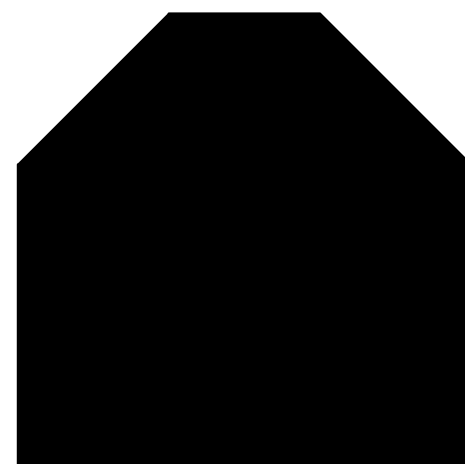
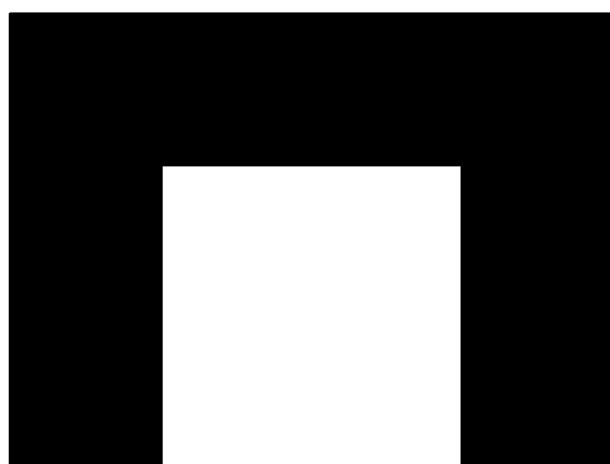
Application
opened from
15.03 until
31.05.2024

Een initiatief
van Hout Info Bois

Categories

Residential
MultiResidential
NonResidential
Extension
AdditionalFloor

www.timberawards.be

Kalender

15.03.2024

Opening
inschrijvingen

31.05.2024

Eind
inschrijvingen

10.2024

Bijeenkomst jury
en deliberaties

12.2024

Slotevenement
Conferentie
Prijsuitreiking
Walking dinner

